

ه کانون ثانی ۱۳۱۰

عدد ۱۹۸

سنه ۴ (در دنجی سنه)

بدل اشترا

پوسته اجرتیله برابر)
سنه لکی ۵۰ غروش
آلی آیلانی ۳۰

نسخه سی ۱ غروشه

سرمه کونلری
۱۳۰۷

اداره خانه و مطبعه سی

استانبولده باب عالی جاده
سنده قره بیت کتخانه سی
درج ایملین اوراق اعاده
اولغاز .

باش محرری :

صالح زکی

يَنْجِي شَيْئًا مِنْكُمْ وَلَا يَسْرِ وَلَا يُؤْتِي فَنًى وَلَا يَرْبِي هَفْبَةً لِّكَ غَيْرَةً

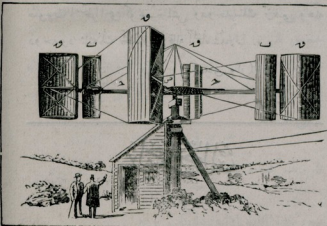
دوویتامبرغ [Bose de Wittemberg] طرفندن
طبع اولان كتابه مراجعت ايتك اقتضا ايدر .

مُتَنَقِّحْ

بر دینامو ، آلتی تحریک ایدن دکرمن

۱۸۸۷ سنه سنده اسقوچیانک « غلاسقو » بلده سنده

معلم « جیس بلیت » « ماریکیرک » نام مجلده (Accumulatur)
آکومولاتور (آت الکتریقیسنه قوت ویرن
بر دینامو » بی تحریک مخصوص بریل دکرمنی انشا
ایتمشده . کرچه اووقت بودکرمن پکده مکمل دکل
ایدیسهده شمعی قیدر حازر نصاب مکملیت اولمش
و « روبنسون » اصولندهکی (مقیاس ریاچ) لراساسنه
مستند الملق اوزره انشا ایدلشدر . رستمز بودکرمنک
حال حاضر بی ارانه ایدر . (cccc) قانادلی هربری
۹ مترو ۸۶ ساتی مترو طولنده اولان و بر محور عمودی
اظرافنده دوران ایلین (AA) اشارتلی درت عیدد

[بر دینامو ماکینه سی تحریک ایدن دکرمن]

قوتلی قوله مربوط یاری بحق اسطوانی قوطولردن
عبسارتر . موسیو « بلیت » هر قولک اوجنه و پوک
قوطولرک یانه (BB) اشارتلی اوفاق قوطولری علاوه
ایدهرک ماکینه سنک قوتی تزیید ایلدی .

شرح ایدن حتی بعض نقاطنی تعدیل ایلین بنه مذکور
دارالفنون « ملرندن مشهور (ناون) [Théon] در .

(اقلیدس) ک « کتاب اصولی » نک نائل اولدینی

قدر موقت هیچ بر کتابه میسر اولماشدر :

مالی مقننه لسانتلی سنک کافه سنه ترجمه ایدلش
و حتی اخیراً ژموزیت مسیونر لری طرفندن چین
ایمپراطوری (قانع - هی) [Kang-Hy] ایچون نثار -
جهیه بیله ترجمه اولمشدر .

بو کتابدن ماعدا (اقلیدس) « دانا » [Data]
دیدیکی مواد اوزر بنه بر کتاب یازمشدرکه کتاب مذکور
علمای عرب میانشده « کتاب المعطیات » نامیه معروفدر .
(پاپوس) موسی الیهک قطوع مخروطیات اوزر بنه
درت کتابی ایل (محل هندسی) [Lieu à la surface] به
دائر ایکی کتابی و [porismes] نامی تحتده اوچ کتابدن
عبارت بر اثری بولندینی بیان ایدیور ایسهده بونلرک
نسخه لری محو ایدلش اولدیفندن پالکر بعض شراح
طرفندن ضبط اولان یارچهرلی اله کچکیشدر .

فرانسزکن راهلرندن اولوب اون بشعی عصر
میلاذیده ایستابده (فرا - لوقادی - بورغو) [Fra Luca -
di Borgo] نامیه شهرت بولان پاجیولی [Paccioli]
وندیکه کلهرک مشهور (لودویق - سفورس) [Ludouic -
Sforce] ک تشویق بیله اوراده عموم حساب و هندسه درسی
ویردیکی صرمده (کتاب اصول اقلیدس) ید لاتیفیه
ترجمه ودها طوغریسی اولجه (قاپانوس) [Campanus]
طرفندن ترجمه اولسان نسخه بی تصحیح ایتمشدرکه نسخه
مذکور ۱۵۰۹ سنه سنده وندیکده طبع اولمشدر .

(اقلیدس) عطف اولان ده پک جوق نثار واریسهده
نه فائدهک بونلرک هیچ بری طوفان زمانه دن تخلیص
اولنهامشدر . بوکا دایر بر فکر تام حاصل ایتک ایچون
(پاپوس) ک مجموعه ریاضیه سنه و (پروقلس) ک اناریسه وهله
۱۷۳۴ تاریخنده لیسپس [Leipsice] ده [De variis -
Euclidis Editionibus] نامیه علم شهر (بوز

ماكنه نك منتظماً ايشله مى ايچون (دينامو) معين
برسر عتك مادونينده اوله برق دونمكه باشلايدني زمان
دينامو محيط دارمى بردينه توقف اتمك لازمەند.
بو توقف سرعتهك درجه سته كوره بر جيوه بوروسى
واسطه سيله دلك وتماسي قطع ويا اعاده ايدن بو (معدل)
يله اجرا اولنور. (S) اشارتلى عمودى ديمر محورك
آشاغي اوجنده ۲ متر و قطرندە بردكر من قانديني
تحرريك ايدن ديشلى يكاره بر جرخ واردرد. ايشته شوقاندا
برناقل قايش معرفتييله دينامو آلتنى تحريك و * اكو-
مولاتورلى * قوه الكترتيقيه ايله املا ايدرد. قاندارلى
تشكيل ايدن قوطولردن هربريك آغزى ۲,۳۰ متر و
طول وايي مترو عرضنده اولوب وسطى برسرعه
مالك بروزكار دكرمنه ايكي الكترتيق باركيري قوتى
وبرر. بوما كينه هان دائماً روزكاره معروض اولان ممالكده
استمال اولنديني قدريده الكترتيق قوتى استحصالي ايچون
مؤتمن بواسطه اولديغندن بونك نتيجه مى اوله برق
اولمككئير غايت آز مصرفله الكترتيقه تنوير اولنه بيلير.

علام جو به نك فوطوغرافياىي

فوطوغراف. جالب دقت بر صورتده كسب ايله ديكي
تريقات سايه سنده برقاج سندن برى تدقيقات وتبعات
فيه ايچون بر آلت مستقله حكمنه كيرمش اولديغندن
بو كونكي كون فوطوغرافدن استغنا حاصل ايدم بيلش
هيچ برفن بو قدر .

فوطوغراف بالخاصه علم هيئت ايچون عظيم
استفاديني كافل بر واسطه ترصدا ت تدقيقات اولوب
بوندن وله رس عقول اوله جق نتايج حصوله ملككده در.

فوطوغراف يالكز جو ستاده كي عوالم بعينه نك
خفاياستنى ميدان وضوحه چيقارمغه دكل. بلكه هواى
نسيميزده وقوعه كنن و علام جو به نام عمومى ايله ياد
اولنان و چارچاقون نظردن تستر و احجاب ايدن غرائب

طبيعيه نك منظره وماهيتى بزه آلاقمقه مدار اولور .

از جمله نخه بصرد برشنى ضبط ايدن فوطوغراف
آلتى استعمال اولغنه باشلاينده دن برى شمشكارك غايت
مكمل فوطوغرافى آلفه موفقيت الويرمشر. شمشكارك
فوطوغرافسرى نظردن تماميله قاچان بر طاقم فروعاتى
ارائه و حتى اشبو غريبه طبيعتك صوت وقوعنه دائر
اعطاي معلومانه مدار اولور. وقيله شمشك تعينى غير
قابل بر مدت قصيره دوامى حائز برشى عد اولنوردى.
حتى انكلكتره مشاهير هيئت شناسانندن * وپتسون * ك
قولنجه بو مدت دوام بر ناييه نك بر ميليونده بر قستندن
پيله آشاغي ايدى. اووقندن برى اجرا اولنان تجارب
ايشك بومر كرده اولمايدني كوسترمش ۱۸۸۸ سنه سنده
فرانسهنك * مودون Mendon * شهرنده كي رصد خانه
هيئت قيه مى اعضاسانندن موسيو * تروولوت * آلديني
شمشك ط فوطوغرافسرى شمشك مدت دوامى وقيله
تخمين اولنان مدننك بك چوق زياده اولديني ارائه وثبات
ايله مشدر .

شمشكارك صور واشكال مختلفه مى دخی فوطوغراف
سايه سنده بر قات دها تظاھر ايتمشر. خطوطه مشابه
شمشكار مياننده برى رلرندن بك زياده تخلف ايدنلرى
كورلمشر. بوندن بعضلرى هواه خطوطه منشاريه يعنى
طولاماجلى چيزكيلر و بعضلرى چانال خطاير تشكيل
ايدبور و ديكر بعضلرى ده عادتاً آلاچ كي داللى بوداقل
اوليور.

موسيو * تروولون * ك فوطوغرافى چيقارمش
اولديني بر شمشك غايت بارلاق و بللى درت دالى ودها
ضعيف و بللى بارسز ديكر متعدد داللرى اولديني كورلمشر.
ايشته فوطوغرافك بو كي علام جو به نك امر تدقيق
و تبغيه نه كي خدمتير ايفا ايدم بيله جيكي آلا شلابور .
شمشكار حقنده ياپسلان شى ديكر علام جو به
حقنده دخی ياييله بيلير. فجر شمالي آيدنلقلرى، هاله لر
وساره كي قبه ستاده حصوله كنن حالات عجيبه و غرائب
مضيئه دخی فوطوغرافله ترسيم اولنور .

بومیانده یونانستانه داخل اولدیفنی بیان ایتکده درلر.

فی الحقیقه (تالیس) ک مصر دن عودتیه قدر یونانستانده « غم هیئت » نانه هان هیچ برشی معلوم دکل ایدی. مورخین قدیمه دن (پلوتارخ) [Plutarque] و (دیوژن لاررت) [Diogène Laërce] ک بیانه نظراً موسی الیه معلومات سائر ایله برابر فن جلیل هیئتیه بر علم حقیقی اولوق اوزره النوزله تعلیم ایتکده باشلامش و حتی یونانیلرک نظر دقتلرینی مصرده ایکن اکتساب ایش اولدیفنی معلومات فلکیه سایه سنده جلب ایده ییلشدر.

قدماى مورخین ومؤلفینک اکثرینسک تحت

اولدیفندن باطنیه مصره کیده رک اوراده علوم وفنونه یکانه صاحب اولان کهنه کروهندن اخذ معلومات ایشدر. مؤخرأ یونانستانه عودتنده مصرده اقامت ایشدی ائشاده اکتساب ایلدیکی معلوماتدن ههشربلرینی ده حصه مند ایتک اوزره آتیه ده بر مکتب کشادیله نشر علومه حصر همت ایشدرکه قدیم یونانستانده حکمت و ریاضیاتک ظهور وشوئی ایشنه یو تاریخنده در. (تالیس) ک یونانستانده ایلک دفعه اولوق اوزره تأسیس ایش اولدیفنی شو مکتب « که مؤخرأ مؤسسک ملیته نسیله « مکتب یونانی » [Ecole Ionienne] نایله شهرت بولشدر « یک چوق حکما یقده برمشدر.

[۴] معلومات حکمیه و ریاضیهی مصر دن قدیم یونانستانه اک اول نقل ایدن کیسه حقنده اختلاف اولوب بعضاری (نویید) [Oenopide] و بعضاری ایسه (تالیس) در دیرلر.

کویا (نویید) مصرده بر چوق سیاحت اجرا ایشدکنن صوکره یونانستانه کلرک اوراده بعض معلومات مهمه تک و ازجه منطقه تک اون ایکی رجه تقسیمی وسیاراتک دور شمعی مدنلری وسنه کیرک وجودی کبی معلومات فلکیه یی نشر ایلدیکی (ودم) [Eudème] دن نقلاً (پروقلوس) [Proclus] روایت ایشدر.

پروقلوس ک روایتنه اعتقاد اولنسه بیله (نویید) « معلو مات فلکیه یی تعمیمه مقتدر برهیششناس [Astronome] نظر یله باقیله مزه بلکه اساطیر یونانیه یی مصرده بولنبدنی صرده واقف اولدیفنی بعض معلومات ایله مزج ایش رفیض بولوغ دن بشقه برشی اولدیفنی ککشانه و قیلش شمسک تعقیب ایلدیکی و آتزه [Atreé] دن قورقهرق ترک ایلدیکی بولدر دیگیله ثابتدر. بوندن بشقه موسی الیهک نه تاریخ تولدی ونه تاریخ وفاتی معلوم اولوب بعض مؤرخین تالسدن مقدم و بعضیسی آماغزاغور ایله معاصر اولدیفنی سوبامکده درلر.

ممالک محققة آمریقا ده مشاهیر هیئت شناساندن بعض ذوات طرفندن اجرا ایدیلان ترصدات اوزرینه هر سینه جو سئاده طولاشان اجسام جویه تک مقصداری بر قاق میلار راده سنده اولدیفنی آکلا شلشدر. فوطوغرفک بوغریبه طبیعتیه تطبیقندن دخی عظیم بر استفاده ملحوظدر.

فَلْکِیَاکَاتْ

شکل وابعاد ارض [۱]

قسم اول

شکل ارض

۱

کرویّت ارضک دیار رومده شیوعی

ارضک شکل حقیقی سینه ویا تعبیر دیگرله کرویتیه دائر اک اول بسط مقال ایدن حکیمک کیم اولدیفنی بین العلما مختلف فیه بر ماده در.

شویله که :

اولا : (مونوقلا) [Nontuela] و (لاپلاس) [Laplace] کی [۲] بعض ریاضون معلومات حکمیه و ریاضیه یی مصر قدیم دن یونانستانه اک اول نقل ایله نشر ایدن رئیس الحکما مشهور (تالیس) [Thalès] [۳] اولدیفنی قبول و تصدیق ایلدیکی حالده [۴] ارضک کرویتیه دائر اولان فکر کده

[۱] بوسر لوحه تختنده بوندن بویه اوزرنده بولندیفمن ارضک کرویّت و جسامتنه دائر ساقده بیان اولنان مطالعات ویا اجرا قلنان مساحات صر دیله — و سندر لری ایله برابر — نحر و ازجه اسلاف عربک یو بایدکی آثاری ایضاح و تنور ایدیله جکدر.

[۲] Laplace, œuvres complètes t. x, p. 405
[۳] حکیم موسی الیه قبل المیلاد ۶۴۰ سنده سیمام جزیره یی فارشینده کاش (میله) [Milet] شهرنده تولد ایش و ۵۵۰ سنده وفات ایشدر.

روایتیه نظراً حادثات طبیعه یی تدقیق ایتک اخص امالی اولوب فقط ملککنده بو املنک حصولی ایچون هر نوع وسائط مقفود